

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

לפני כבוד השופט אריה ביטון

התובעת: שרה ליברמן

נגד

הנתבעים: 1. חברת עורכי דין עזריאלנט בע"מ

2. עו"ד אברהם עזריאלנט

פסק דין

פתח דבר

1. המדובר בסכסוך שנתגלע בין התובעת לבין הנתבעים באשר לשכר טרחת הנתבעים, שנבע מייצוגם את התובעת במסגרת הליכים משפטיים אל מול בעלה של התובעת, ומנגד, לטענות שהועלו על ידה כנגד הנתבעים באשר לאופן ייצוגה ולנזקים שנגרמו לה על ידם.

2. אל התביעה, שהגישה התובעת כנגד הנתבעים במסגרת ת"א 10147-05-16, צורפו שני תיקים נוספים, שהחלו כבקשות לביצוע שטרות בלשכת ההוצאה לפועל, אותם הגישה הנתבעת 1 שלעיל כנגד התובעת, ולאחר שזו האחרונה הגישה התנגדות לביצוע השטרות הועברו הם מלשכת ההוצאה לפועל בחדרה לבית משפט זה ונפתחו כתיקים המופיעים בכותרת: תא"מ 44670-10-15 ו – ת"ט 37096-12-15.

3. כאמור לעיל, הנתבעת 1 הגישה את השטרות שמסרה לה התובעת, כתשלום בגין שכר טרחתה, לביצוע בלשכת ההוצאה לפועל. מנגד, הגישה התובעת את התנגדותה לביצוע השטרות, וכן, את התביעה שלהלן על סך של 1.5 מיליון ₪ בעילה לפגמים ברצון, לרשלנות מקצועית, הפרת הסכם ולנזקים נוספים שנגרמו לה לטענתה כתוצאה מייצוג לקוי ורשלני של הנתבעים, כפי שיתואר להלן.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

עיקרי טענות הצדדים

4. תא"מ 44670-10-15 נפתח בגין שיק ע"ס של 38,940 ₪, שנמסר לנתבעת 1 על ידי התובעת לפרעון ביום 30.6.15, ואשר לא נפרע על ידי התובעת. ת"ט 37096-12-15 נפתח בגין שני שיקים נוספים שנמסרו על ידי התובעת לפרעון הנתבעת 1, האחד ע"ס של 143,960 ₪ ליום 15.7.15, והשני ע"ס של 38,940 ₪ ליום 13.8.15, ושניהם בוטלו ולא כובדו על ידה.

5. במסגרת התנגדותה לביצוע שלושת השיקים, פירטה התובעת את טענותיה כנגד הנתבעים בשלם לא מצאה היא לכבד את השיקים שנמסרו על ידה לפירעון. במסגרת כתב התביעה שהגישה היא כנגד הנתבעים לבית המשפט בתיק ת"א 10147-05-16, חזרה היא על העובדות הנטענות על ידה, שבשלם נטען כי נגרמו לה נזקים מייצוג רשלני ולקוי של הנתבעים.

6. לטענת התובעת, פנתה היא לנתבעים לקבלת ייעוץ במסגרת סכסוך שהתגלע בינה לבין בעלה, וזו ביקשה שלא להתחייב על הסכם שכ"ט לייצוג מלא, שכן האמינה שהסכסוך בר פתרון, ועל כן סוכם להגיש בקשה ליישוב סכסוך בלבד הכולל בתוכו קיום מו"מ. ביום 1.6.14 חתמה היא על הסכם שכ"ט לייצוג בעניין יישוב הסכסוך הכולל קיום מו"מ ע"ס 28,320 ₪, סכום אשר נפרע. כן סוכם, כי במידה ותחליט להמשיך בייצוג ינוכה לה תשלום שכ"ט זה וכך יהא בכל שלב.

7. לטענתה, מסרה היא לנתבעים את הפרטים בקשר עם הפרשה בצירוף הקלטות, מיילים, מאזנים ועוד. התובעת הבהירה לנתבעים כי הדבר החשוב לה ביותר הוא קיום מו"מ והגעה להסכם. בפועל, הנתבעים לא ניהלו כל מו"מ אלא אף הכשילו כל אפשרות שכזו, בעוד התובעת ובעלה עשו מאמצים אדירים לסיים את הסכסוך ביניהם, וכבר בתחילת אוגוסט 2014 חתמו על הסכם גירושין שביקשו לאשרו בבית המשפט. אלא שלטענתה, הניא אותה הנתבע מכך והתעקש שההסכם לא טוב ולא יאושר על ידי בית המשפט, וכי יש להמשיך בהליכים. הואיל והאמינה כי הסכסוך בר פתרון חתמה היא ביום 13.8.14 עם הנתבעת 1 על הסכם שכ"ט חדש לתביעת רכוש ע"ס 99,000 ₪ בצירוף מע"מ אשר ישולם בשלושה שיקים שווים ע"ס של 38,940 ₪ כל אחד, כאשר האחד ליום 30.2.15 נפרע. ואילו השני ליום 30.6.15 הוא נשוא ההתנגדות הראשונה, והשיק השלישי ליום 13.8.15 בוטל אף הוא והוא נשוא ההתנגדות השנייה.

8. עוד נטען, כי להסכם מיום 13.8.14 נלוו הסכמות בעל פה לפיהם יעשה מאמץ להגיע להסכם ולסיים את הסכסוך ובמידה ולא יצלח הדבר לאחר שלב קדם המשפט תבחר התובעת אם להמשיך בייצוג ולקזז את הסכומים ששולמו. כמו כן, השיקים יופקדו רק לאחר שיתקבלו כספים מבעלה במסגרת תביעת המזונות שתגיש הנתבעת 1. בפועל, הנתבע 2 לא קיים את שסוכם ולא הגיש את

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

תביעת המזונות והפקיד את השיק שכובד. כמו כן, הוציא הוא ממנה בלחץ ובמרמה שיק נוסף ע"ס \$ 7400 בגין דיון בעיקולים וערך לה מבחנים פסיכולוגיים תוך שהוא משכנע אותה לחתום על הסכמים ולתת לו עוד כסף.

9. ביום 19.1.15, כשבועיים לפני מועד הקדם, קרא הנתבע 2 לתובעת למשרדו כדי לסכם דברים ביניהם, שאחרת לא יכין אותה לקדם המשפט, ובמסגרת הפגישה ניצל את מצוקתה הרבה והפעיל עליה לחץ רב בכדי שתסכם איתו על ייצוג עד הסוף שלא יחייב אלא יכנס לתוקף רק לאחר סיום הקדם. התובעת חתמה על מסמך בכתב, וכן הותירה בידיו שיק פיקדון ע"ס 143,960 ₪. מרגע שחתמה על הסכם זה לא הסכים הנתבע לעשות דבר ואף לא הכין אותה לדיון הראשון בקדם המשפט כפי שהתחייב כלפיה. התובעת הבהירה לנתבע כי מצויה היא בבעיה כספית ודרשה ממנו להגיש תביעות, אך זה לא הסכים. ביום 1.3.15 משך הנתבע את השיק ע"ס 38,940 ₪ בניגוד למוסכם בינו לבין התובעת לפיו קודם ידאג שתקבל כספים. הנתבע הסכים להגיש בקשה מגוחכת לחלוקת הכנסות ולא לתביעת מזונות אישה וילדים ואף לא לנהל מו"מ. משהנתבע סרב לנהל מו"מ להסכם, ניסתה היא לקדם הסכם כזה עם בעלה. הסכם זה הוצג לנתבע וזה קבע שוב כי ההסכם אינו טוב בעבורה ולא יאושר על ידי בית המשפט. למרות שביקשה כי יסייע לתקנו, סרב הנתבע.

10. התובעת ביקשה מהנתבע עשרות פעמים לנהל מו"מ והוא נמנע מלעשות כן, תוך שהוא מציין כי אם הדבר לא מוצא חן בעיניה אזי שתפטר אותו. אלא שהגם שהנתבעת הסכימה שיפסיק לייצגה סרב הנתבע להחזרת השיקים שבהם החזיק וטען שקיים ביניהם הסכם ייצוג מחייב עד הסוף. מאחר שהנתבע החל להציג את הדברים אחרת מכפי שסוכם, החליטה היא שלא להמשיך בייצוג. כמו כן קידמה עם בעלה הסכם שאותו אישרו הם בפני נוטריון ביום 24.3.15. בניגוד לגרסת הנתבע, ההסכם אושר וקיבל תוקף של פסק דין.

11. בדיעבד, התברר לתובעת כי הנתבע הוליד אותה שולל לאורך כל ההתנהלות בתיק בניסיון להעמיק את הסכסוך בינה לבין בעלה, שהרי הסכם הגירושין שנחתם בינה ובין בעלה עוד בשלב יישוב הסכסוך היה מאושר לו היה מוצג בפני בית המשפט. לטענתה, הנתבעים הפרו את הסכם הייצוג ליישוב סכסוך עת לא ניהלו מו"מ, טירפדו אותו והטעו את התובעת, ועל כן, כל הסכם שחתמה היא נגוע בחוסר תום לב והטעיה. מכל העילות המפורטות בכתב התביעה, לרבות בגין חוסר תום לב במו"מ, טעות והטעיה, כפייה ואיום, אי קיום מו"מ והפרת ההסכם, התרשלות בייצוג, מרמה ועושיק, הפרת חובות חקוקות ועשיית עושר ולא במשפט, דורשת התובעת השבת הסך של 100,000 ₪ ששולמו לנתבעים, 100,000 ₪ בגין עגמת נפש ופיצויים בגין נזקים בסך של 1.2 מיליון ₪.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

12. לטענת הנתבעים, כל מטרתה של התביעה היא להלך אימים על הנתבעים במטרה שיוזנחו את תביעתם בגין 3 שיקים שמסרה התובעת לנתבעת 1, ואשר חוללו על ידה, שסכומם הכולל 375,252 ₪, וכן בגין סכום נוסף שבגיניו טרם מסרה התובעת שיקים לנתבעת. התביעה שטרית באה בגין ההתקשרות החוזית שבין הצדדים מכוחה עשתה התובעת שימוש בייעוץ, ייצוג והישגים משפטיים וממצאים חשובים שקיבלה מהנתבעים, ושהוכיחו כי עשרות מיליוני שקלים הוברחו ממסת הרכוש המשותף על ידי בעלה של התובעת בכדי למנף אותם להסכם אליו הגיעה עם בעלה, שאותו הסתירה היא מהנתבעים במטרה להתחמק מלשלם להם את שכר הטרחה.

13. לטענתם, בעלה של התובעת הונה אותה בדיוק כפי שהזהירו אותה הנתבעים, ועתה בחוסר תום לב, תולה היא את האשם בנתבעים במקום בעצמה על שברשלנותה לא שעתה לייעוץ שקיבלה מהנתבעים וניסתה להונות אותם. התובעת ביקשה לרשום את העיקולים בעצמה והיא זו שביצעה בפועל את הרישום וכל עיכוב בביצועו נגרם באשמתה. התובעת הגיעה להסכם עם בעלה ללא ידיעתם של הנתבעים ולכן היה עליה להסדיר את רישום המגרש במסגרת ההסכם וככל שלא עשתה כן הרי שהתרשלה בעצמה. כמו כן, הנזק הנטען על ידה טרם התגבש ולנתבעים אין קשר לעניין.

14. עוד נטען, כי התובעת מסתירה מבית המשפט כי היא עורכת דין פעילה משנת 2004, בעלת תואר ראשון בכלכלה ותארים ראשון ושני במשפטים. ככזו, מנועה היא מלטעון שנעדרה את גמירות הדעת לחתום על הסכמי שכר הטרחה עליהם חתמה, וחזקה שהבינה את משמעותם ואת משמעות מסירת השיקים נשוא התביעה השטרית. התובעת ניהלה מו"מ לקראת חתימתם של כל אחד מההסכמים ובכולם הוכנסו תנאים לבקשתה. לפיכך, נחתמו הם כדין.

15. לטענת הנתבעים, בכתב הגנה זה נעשה מאמץ לנצור סודות מרובים של התובעת ושל בעלה ושל החברות והנכסים המוחשיים והבלתי מוחשיים שבבעלותם ושנתגלו לנתבעים במהלך ביצוע העבודה, וזאת כיון שלטענתם חשיפתם עלולה לגרום להם לאבד את מרבית הרכוש שצברו ולמבוכה רבה, ורק ככל שידרשו יחשפו אותם, שכן התובעת ויתרה על החיסיון זה מכבר ומיוזמתה.

16. במהלך התקשרותה עם הנתבעים, זכתה התובעת להישגים משפטיים, כלכליים ואסטרטגיים מרחיקי לכת כתוצאה מההליך אותו ניהלו הנתבעים, מהעבודה המרובה שהשקיעו בתכנון האסטרטגי, ומהידע הנרחב שאספו ומהפעולות המתוחכמות שביצעו. בכל פעם שהשיגו הישג היתה התובעת חושפת את המידע בפני בעלה ואז חותמת על הסכם גרוע מבחינתה, שאותו בעלה לא התכוון לקיים ולא ניתן היה לאכוף אותו. אילו היתה פועלת לפי הייעוץ שקיבלה מהנתבעים, היתה מגיעה לתוצאות טובות יותר שניתן היה בוודאות למנף לפסק דין מצוין לטובת התובעת. ברם, נודע לנתבעים כי התובעת הגיעה להסכם כושל מאחורי גבם וחתמה עליו בפני

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

נוטריון ואף אישרה אותו בבית המשפט לענייני משפחה, ורק לאחר מכן העלתה את טענותיה כנגד הנתבעים במטרה להתחמק מתשלום שכר טרחתם.

17. התובעת המשיכה להתכתש עם בעלה בבית המשפט גם לאחר שחתמה על ההסכם עם בעלה והמשיכה להשתמש בשירותיהם של הנתבעים. התובעת התגלתה לנתבעים כאישה חכמה, מניפולטיבית וחסרת מעצורים של חוק ושל אתיקה מקצועית ואישית. בעזרת תכונות אלה עזרה לבעלה במשך שנים לבסס ולהרחיב את העסקים המשותפים ושמהם נעשה ניסיון לנשלה. לנתבעים ידועים מקרים פליליים ומקרים הנוגדים את כללי האתיקה המקצועית מעבר להודאתה כי כתבה בכוונה שיק באופן שגוי מתוך מטרה שיחולל, להקלטות שביצעה לנתבע 2 בניגוד לכללי לשכת עורכי הדין ולחתימה על הסכמים שהיתה שותפה לניסוחם. כן ידוע לנתבעים, כי לרשות התובעת עמדו מקורות כספיים רבים ושטענותיה לקשיים כלכליים בתקופה הרלוונטית אינן נכונות בלשון המעטה. הנתבעים מוסיפים, כי פעלו במקצועיות תוך השקעת מאות שעות עבודה בעניינה של התובעת והשיגו עבורה הישגים מעולים שחלקם ירד לטמיון עת פעלה התובעת בניגוד ליעוץ שקיבלה מהנתבעים. לפיכך, ככל שנגרם לה נזק, הרי שהוא תוצאה של התנהלות התובעת.

18. עוד מוסיפים הנתבעים ומציינים, כי התובעת ובעלה לא הצליחו ליישב את הסכסוך ולא היו בשלים לכך, כפי שקבעה יחידת הסיוע של בית המשפט לענייני משפחה. התובעת ובעלה ניהלו משאים ומתנים חוזרים ונשנים, ברם בעלה לא קיים אף אחד מההסכמים שחתמו ביניהם, לרבות זה שאושר בבית המשפט מאחורי גבם של הנתבעים. הבעל ובאי כוחו לא היו נכונים לנהל מו"מ אמיתי וסירבו לפניית הנתבעים. התובעת בחרה כל פעם להמשיך את התקשרותה עם הנתבעים למרות שקיבלה הצעות מעורכי דין אחרים, דבר השולל טענות לפגמים ברצון. התובעת התקשרה עם הנתבעים מרצונה החופשי, בגמירות דעת, ומעולם לא ביטלה את החוזים כדין.

19. הנתבעים הם שגילו רכוש שהתובעת כלל לא ידעה על קיומו, גילו הברחות רכוש בשווי של מיליוני שקלים רבים, בין היתר בחו"ל, הצליחו לגרום לבעל להודות בחקירתו שרכוש בשווי 17 מיליון ₪ הוברח על ידו לסינגפור ונרשם על שם אחרים. המידע הושג על ידי רואי חשבון וחברת חקירות כלכליות בינלאומיות שעבדה בשרות הנתבעים ושפעלה גם בסינגפור. התובעת עסקה באובססיביות בהסכמי שכר הטרחה בניסיון לקבל הנחה אל מול ההסכם מיום 13.8.14, שנסתיים בתוספת להסכם שנחתמה ביום 19.1.15. הסכום של \$ 7400 לא שולם עבור עיקולים, כי אם על חשבון המעבר משכר טרחה ע"ס 99,000 ₪ לשכר טרחה ע"ס 359,000 ₪, ולפי ההסכם מיום 13.8.14. כן, מציינים הם, שסוכם עם התובעת כי ינסו לשפר את התנהלותה בבית המשפט לאור הרושם שהותירה בדיון בבית המשפט לענייני משפחה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

דיון והכרעה

20. עניין לנו בשתי מחלוקות עיקריות: האחת, נובעת משתי התביעות השטריות שהגישו הנתבעים כנגד התובעת ביחס ל- 3 שטרות שחוללו על ידה ושנמסרו לנתבעים כתשלום עבור שכר טרחתם בגין הייצוג המשפטי שניתן לה בהתאם להסכמי שכר הטרחה שנחתמו ביניהם. המחלוקת השניה, בגין טענתה לנזקים שנגרמו לתובעת בשל ייצוג רשלני של הנתבעים ופגמים שנפלו בעצם החתימה על ההסכמים השונים.

21. שתי מחלוקות אלו מגלות את השאלות הדרושות הכרעה בתיק זה: שאלה ראשונה, האם נפלו פגמים ברצון הצדדים לחתימה על הסכמי שכר הטרחה ומהו תוקפם המשפטי של ההסכמים שנחתמו בין הצדדים? שאלה שניה, האם הפרו הנתבעים את הסכמי שכר הטרחה שנחתמו בין הצדדים ו/או התרשלו בייצוגם המשפטי את התובעת? שאלה שלישית, מהו הסכום אותו חבה התובעת לנתבעים בגין שתי התביעות השטריות, ובמקביל אילו נזקים נגרמו לה כתוצאה מייצוג הנתבעים?

22. מענה על שאלות אלו יקבע באם זכאים הנתבעים לפרעון השיקים שמסרה לידיהם התובעת או שמא חבים הם בסעד של השבה של מה ששולם להם עד כה ו/או בפיצויים בגין הנזקים להם טוענת התובעת בכתב תביעתה. השאלה הראשונה שבמחלוקת הינה שאלה מתחום דיני החוזים, בעוד שהשאלה השניה מעלה סוגיה משולבת מתחום דיני החוזים ודיני הנזיקין, ואילו השלישית היא תוצאה של השתיים הראשונות בשילוב פרשנות ההסכמים שנחתמו בין הצדדים.

פגמים ברצון בכריתת הסכמי שכר הטרחה

23. אין מחלוקת, כי בין הצדדים נחתמו שלושה הסכמי שכר טרחה. האחד, מיום 1.6.14 בעבור ייצוג בתיק ליישוב סכסוך וניהול מו"מ ובתשלום שכר טרחה בסך של 24,000 ₪ בצירוף מע"מ, סכום אשר שולם לנתבעים על ידי התובעת. השני, מיום 13.8.14 ובתשלום שכר טרחה בסך של 99,000 ₪ בצירוף מע"מ בגינו נמסרו שלושה שיקים. ההסכם השלישי הינו תוספת להסכם השני, שנחתם ביום 19.1.15 ובגינו מסרה התובעת לנתבעים תשלום בשיק נוסף בסך של 143,960 ₪.

24. במסגרת תצהיר עדותה הראשית, ובסיכומי טענותיה חזרה התובעת על טענות באשר לפגמים ברצון שהביאו לחתימת ההסכמים עם הנתבעים, ובהם להטעיה על ידי הנתבעים, לכפיה ולעושק. להלן נבחן טענות אלה של התובעת.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

25. פרק ב' של חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973 (להלן: "החוק" או "חוק החוזים"), מתייחס לפגמים ברצון בהקשר החוזי: טעות, הטעיה, כפיה ועושק. ההסדר של פרק ב' קובע שחוזה שנכרת עקב פגם ברצון ניתן לביטול על פי רצון הצדדים.

הטעיה

26. סעיף 15 לחוק קובע את יסודות דיני ההטעיה:

"מי שהתקשר בחוזה עקב טעות שהיא תוצאת הטעיה שהטעהו הצד השני או אחר מטעמו, רשאי לבטל את החוזה; לענין זה, "הטעיה" - לרבות אי-גילויין של עובדות אשר לפי דין, לפי נוהג או לפי הנסיבות היה על הצד השני לגלותן."

סעיף זה כולל 5 תנאים מצטברים שבהתקיימם רשאי מי שהוטעה לבטל את החוזה שנחתם עם הצד השני. תנאים אלו הם: קיומו של חוזה, טעות, קשר סיבתי, הטעיה, ההטעיה נעשתה על ידי הצד השני לחוזה או אחר מטעמו. התנאי ראשון - קיומו של חוזה - המדובר בחוזה תקף שעבר את המבחן האובייקטיבי של פרק א' לחוק החוזים. דהיינו, חוזה לפי הצעה וקיבול שיש עמו גמירות דעת להתקשר בחוזה. התנאי השני - טעות - לענין זה קובע סעיף 14(ד) לחוק כי: "טעות", לענין סעיף זה וסעיף 15 - בין בעובדה ובין בחוק, להוציא טעות שאינה אלא בכדאיות העסקה. הטעות לצורך סעיף 15 אינה צריכה להיות חמורה מאד כמו הטעות לצורך סעיף 14, דהיינו, שהטעות אינה חייבת להיות טעות יסודית ודי בטעות סתם. התנאי השלישי - קשר סיבתי - סעיף 15 לחוק דורש קיומו של קשר סיבתי כפול. א. קשר סיבתי בין ההטעיה לטעות - דהיינו, שההטעיה היא זו שגרמה לטעות. ב. קשר סיבתי בין הטעות לכריתת החוזה - דהיינו, הטעות היא שגרמה לכריתת החוזה. המבחן הוא סובייקטיבי ועל הטוען להוכיח כי התקשרותו בחוזה נבעה מהטעות עצמה, ושולוא הטעות לא היה מתקשר בחוזה. התנאי הרביעי - הטעיה - זו יכולה להיעשות במעשה על ידי מצג שווא שיוצר הטעיה וכן במחדל על ידי אי גילוי של עובדות אשר על הצד השני לגלותן. התנאי החמישי - כדי שתוכר עילת הביטול בשל הטעיה יש צורך שההטעיה תעשה על ידי הצד השני לחוזה או אחר מטעמו.

27. כפי שעולה מטענות הצדדים, נקשר חוזה כדין בין הצדדים בכל אחת מהפעמים שבהם חתמו הם על הסכם שכר טרחה, שכן אין מחלוקת כי התובעת פנתה לנתבעים לשם קבלת ייעוץ וייצוג משפטיים באשר לסכסוך שנתגלע בינה לבין בעלה, וכי זו חתמה על הסכמי שכר הטרחה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

שהציעו לה הנתבעים, כל פעם מחדש ובהתאם לתנאים שהעמידה, דבר המעיד על גמירות הדעת של שני הצדדים להתקשר בחוזה לפי הסכם שכר הטרחה עליו חתמו הם בכל פעם מחדש.

28. השאלה העיקרית במקרה דנן הינה האם הסכמי שכר הטרחה נחתמו על ידי התובעת עקב טעות שהטעה אותה הנתבע כטענתה? לטענת התובעת, הנתבע 2 הטעה אותה פעם אחר פעם בשל סירובו העיקש לנהל מו"מ לסיום המחלוקת בינה לבין בעלה בהסדר, דבר שאילץ אותה לנהל לבדה את המו"מ עם בעלה למרות ששילמה לנתבעים עבור כך. טענה זו הינה טענה להפרת ההסכם במהותה, ושעוד תיבחן בהמשך, אך אינה בגדר הטעייה, שהרי לפי טענתה, היה ברור לתובעת כי הנתבע מסרב לקיים מו"מ, דבר שהינו מוכחש כשלעצמו על ידי הנתבעים, אולם, גם אם תתקבל טענתה זו, אין הדבר בגדר מצג שווא או אי גילוי של עובדות. ואם ידעה היא כי אין הנתבע מקיים מו"מ כדרישתה, עולה התהייה מדוע זה בחרה להמשיך ולהתקשר עמו בהסכם השני והשלישי! הדעת נותנת שדווקא בשל טענתה זו לאי מילוי ההסכם ביניהם לא היה מקום להמשיך ולהתקשר עם הנתבעים עד למילוי ההסכם הראשון כדרישתה, ונראה כי אין לה להלין אלא על עצמה בענין זה, שהיה נתון לשיקול דעתה ולסיכון שנטלה על עצמה בעצם המשך ההתקשרות.

29. עוד טענה התובעת, כי הנתבע הטעה אותה לגבי האפשרות לקיומו של ההסכם בינה לבין בעלה, הגם שלטענתה היה זה הסכם טוב, ודרש שתחתום על הסכמי שכר הטרחה השני והשלישי כיון שלטענתו הדרך היחידה להגיע להסדר כלשהו עם בעלה תהיה במסגרת הליכים משפטיים. אלא שאף טענה זו אינה בגדר טעות שבעובדה או בחוק אלא לכל היותר טעות שבשיקול דעת שהפעיל הנתבע כעורך דין לפי שיטתו. ואם זו בגדר אפשרות סבירה לפעולה המשפטית המוצעת על ידו, אזי אין לראות בכך כטעות שעליה ידע או יכול היה לדעת הנתבע 2 מלכתחילה, שכן ייעוצו וייצוגו אינו מבטיח תוצאה משפטית. מבחנה של הטעות הנדרשת אינו מבחן תוצאתי, דהיינו שאין עורך הדין נדרש לנבא מלכתחילה אם בסופו של דבר עדיפה היתה פעולה לפי הסכם פשרה בתחילת ההליכים או שמא רק במסגרת הליכים משפטיים, שכן הערכתו את הדרך המשפטית הראויה הינה בגדר הערכה בלבד ואינה עובדה מוגמרת או חוק ברור וחד משמעי שעליו מתחייב עורך הדין בעת מתן הייעוץ המשפטי. כל אימת שהמדובר באפשרות לפעולה סבירה שעורך דין סביר היה רשאי ונכון לנקוט בה לצורך השגת המטרה שלשמה התקשרה התובעת עם הנתבעים הרי שאין היא בגדר טעות ולא הטעייה. ועדיין, נתונה היתה לתובעת זכות הבחירה אם לקבל את הייעוץ של הנתבעים ולפעול בהתאם לדרך המוצעת אם לאו, ולפיכך, ככל שמדובר בטעות הרי זו היא טעותה שלה.

30. מכאן, אף נובעת המסקנה כי טעות זו של התובעת אינה אלא טעות בכדאיות העסקה, המוחרגת מהוראת החוק ואינה בגדר טעות, כפי האמור בסעיף 14(ד) לחוק. הטעות שנטענת על ידי התובעת הינה בעצם הסיכון שנטלה היא על עצמה כאשר המשיכה להתקשר עם הנתבעים בהסכם

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

השני והשלישי הגם שלטענתה לא התקיים מו"מ עם בעלה והגם שההסכם הראשון שחתמה עמו היה טוב לטעמה וניתן לקיום לשיטתה. אלא, שטענתה זו אינה אלא הערכה שלא ניתן לבדוקה מראש ואינה בגדר עובדה או חוק. הטעות בהערכת הסיכויים לקיום ההסכם מתייחסת לעתיד ועל כן הינה טעות בכדאיות העסקה שהסיכון לגביה מוטל על התובעת, שהינה בעלת שיקול הדעת ויכולת הבחירה באם להמשיך ולהתקשר עם הנתבעים בהסכם שכר טרחה להמשך ייצוגה בהליכים המשפטיים. ואם הטעות הינה רק בכדאיות העסקה, אם להמשיך ולהתקשר עם הנתבעים בחוזה אם לא, אזי אין מקום להישמע בטענה של טעות, ומכאן שמקל וחומר שטענה של הטעיה אינה אפקטיבית. גם טענתה כי ההסכם הראשון שחתמה עם בעלה היתה טוב יותר מההסכם שחתמה בסופו של דבר עמו, הינה בגדר הערכה בלבד ולא בגדר עובדה מוכחת, ושאותה לא הוכיחה התובעת. יתר על כן, הטענה לאפשרות קיומו של ההסכם הראשון אף היא בגדר הערכה או משאלת לב של התובעת, שהרי היא עצמה העידה בחקירתה הנגדית כי בעלה אינו מקיים את ההסכם שעליו חתמו הם בסופו של דבר ושאותו אישרו בבית המשפט לפניי משפחה. ומי יתקע לידה כי היה הוא מקיים את ההסכם הראשון אם אינו מקיים את זה שאושר?! נראה כי דווקא ייעוצו של הנתבע 2 לתובעת היה תואם יותר למציאות מאשר הערכתה את אפשרות קיומו של ההסכם הראשון עם בעלה, ובסופו של דבר לא היה זה יעוץ מנותק מהמציאות, ובוודאי שלא בגדר של הטעיית התובעת. על כן, יוצא כי דין טענתה להטעיה להידחות.

כפיה

31. סעיף 17 לחוק קובע כפיה מהי, וכדלקמן:

"(א) מי שהתקשר בחוזה עקב כפיה שכפה עליו הצד השני או אחר מטעמו, בכוח או באיום, רשאי לבטל את החוזה.
(ב) אזהרה בתום לב על הפעלתה של זכות אינה בגדר איום לענין סעיף זה."

כפיה היא מצב בו נכרת חוזה עקב איום או שימוש בכוח והדבר עולה כדי פגם ברצון. הפגם ברצון מכשיר עילת ביטול על ידי הצד הנכפה. יסודות הכפיה הם: 1. קיומו של חוזה – המבחן הינו אובייקטיבי האם למתקשר הנכפה היתה יכולת הבחירה וגמירת הדעת לכרות את החוזה, אף אם מדובר באפשרות תיאורטית (ראו: ע"א 413/79 אדלר נ' מנצורי, פ"ד לד(4) 29). כפי שהובהר לעיל, אין ספק כי לתובעת היתה יכולת הבחירה אם להתקשר בחוזה עם הנתבעים וכי בין הצדדים נכרתו חוזים בגמירת דעת של כל אחד מהצדדים, כאשר לתובעת היתה השפעה רבה על אפשרות שינוי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

של ההסכם השני ובעקבותיו אף נכרת ההסכם השלישי כתוספת להסכם השני לפי דרישתה לעריכת שינויים ותוספות להסכם השני. 2. קשר סיבתי בין הכפיה וההתקשרות – מבחן הקשר הסיבתי הוא סובייקטיבי, ודי בכך שאדם יוכיח שהכפיה השפיעה על רצונו וכי אלמלא קיומה לא היה מתקשר בחוזה. יחד עם זאת, אין צורך שהכפיה תהיה הסיבה המכרעת להתקשרות ודי בהשפעתה. כפי שנראה להלן, ומתוך חקירתה הנגדית עולה כי לא הכפיה הנטענת היתה הסיבה להתקשרות עם הנתבעים בהסכמים השונים וכי הסיבה לכך היתה רצונה להיות מיוצגת על ידם בהליך שנמשך אל מול בעלה ולא הצליח להסתיים בשלב הראשון ביישוב הסכסוך, כפי שהודיעה יחידת הסיו לבית המשפט. 3. הכפיה – כפיה בפועל או איומים בלתי חוקיים. ככלל המדובר בפגיעה בכוח הרצון והבחירה הנעשית בכוח או באיום, אפילו היה זה איום מרומז, ויש לפרשה בצורה מרחיבה. גם דרישה זו לא הוכחה על ידי התובעת. לתובעת היתה היכולת להחליף את עורכי דינה והיא בחרה במודע שלא לעשות כן ולהעדיף לפי רצונה וצרכיה את הנתבעים בהמשך ייצוגה. שום כפיה או איום לא הוכחו שהופעלו כלפיה.

32. במקרה שלפנינו, לא הוכיחה התובעת כי הנתבעים איימו עליה באיזה שהיא צורה כדי שזו תתקשר עימם בחוזה או כי אלו כפו זאת עליה. ההיפך הוא הנכון, גם התובעת מודה כי הנתבעים הציעו לה להפסיק את ההתקשרות עמם ולפנות לעורך דין אחר, אולם בסופו של יום בחרה היא להתקשר עמם שוב ושוב להמשיך ניהול הייצוג אל מול ההליכים המשפטיים כנגד בעלה. בחקירתה הנגדית טענה כי הנתבע 2 הכריח אותה לחתום על ההסכם השלישי (עמ' 11 לפרוטוקול, שורה 20) ועוד הוסיפה בהמשך כי חתמה מבלי לקרוא דבר מההסכם. כך גם העידה כי חתמה על השיק לפי בקשתו. אלא שזו לא פירטה הכיצד נעשה הדבר בכפיה, ומדוע אם כך לא פעלה לביטול ההסכם ממש לאחר שהכפיה הופסקה וזו הלכה לביתה והמשיכה לקבל את ייצוג הנתבעים במשך חודשים לאחר מכן. מנגד, בהמשך חקירתה, טענה כי חתמה על ההסכם כי נאמר לה שההסכם יכנס לתוקף משלב ההוכחות, ואם כך ברי כי לא היה זה מתוך כפיה אלא מתוך הבנה שתאמה את ציפיותיה. לא זו בלבד, אלא שגרסתה זו אינה תואמת את עצם חתימתה על ההסכם שהוצג בפניה וסומן ת/7 ואת טענתה בחקירה הנגדית כי אמרה לנתבע שאם יקיים מו"מ תיתן לו את מה שירצה. סתירות אלו בין גרסאות התובעת שוללים את מהימנות גרסתה ואת הטענה בעלמא לכפיה. גם עצם העובדה שמצאה להקליט את הנתבע ולא להציג את כל ההקלטות, ומאלה שהציגה לא עולה כל עדות לכפיה אלא לכל היותר מו"מ לגיטימי בטרם חתימה על הסכם שכר טרחה, מעיד כי אין המדובר בכפיה כלל וכלל. ואם לא די בכך, הרי שבמסגרת חקירתה הנגדית, כשנשאלה מדוע לא פנתה לעו"ד אחר, השיבה כי נשבתה היא בקסמיו של הנתבע 2 וכי לה משיכה לאנשים מבוגרים (עמ' 17, שורה 29-30) בעוד שלאחר מכן החליפה היא בתיק 7 עו"ד. ברור איפוא, כי לתובעת היתה את זכות הבחירה והיכולת להפסיק את ההתקשרות עם הנתבעים, אולם זו בחרה אחרת מרצון חופשי, ומכאן שדין טענתה לכפיה אף היא להידחות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

עושה

33. סעיף 18 לחוק קובע עושה מהו:

"מי שהתקשר בחוזה עקב ניצול שניצל הצד השני או אחר מטעמו את מצוקת המתקשר, חולשתו השכלית או הגופנית או חוסר נסיונו, ותנאי החוזה גרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל, רשאי לבטל את החוזה."

סעיף זה קובע כי יסודות העושה הינם: 1. חוזה קיים. 2. ניצול מצב העשוק על ידי העושה או אחר מטעמו כאשר ניצול זה כולל שני מרכיבים, האחד של ידיעת המנצל על מצוקת העשוק, והשני של מודעות המנצל להתנהגותו. 3. מצב העשוק – עשוק אינו בעל מום שהופכו לפסול דין ואינו חסר דעה וידיעה שחסרונם הופך את פעולתו לאין ולאפס, אלא הוא מעין בעל מום שמומו פוגם בהתקשרות חוזית מסויימת הניתנת לביטול בהתקיים יתר יסודות העושה. המדובר במצב של מצוקה, חולשה גופנית, חולשה שיכלית או חוסר ניסיון קיצוני. הפסיקה מחמירה ומוודאת שאכן מדובר במצב קיצוני, שכן אחרת כל אחד היה מבקש להתנער מחוזה שאינו טוב בעיניו (ראו: ע"א 403/80 סאסי נ' קיקאון, פ"ד לו(1) 762; ע"א 784/81 שפיר נ' אפל, פ"ד לט(4) 471). הדעות נחלקו באשר לדרישת המצוקה, האם צריכה להיות מתמדת או רגעית והדבר תלוי בנסיבות העניין, אולם המועד הקובע הוא מועד כריתת החוזה, ויש להראות שברגע כריתת החוזה היה המתקשר לא רציונלי. 4. קשר סיבתי כפול בין המצוקה לניצול ובין הניצול להתקשרות בחוזה. 5. תנאי החוזה גרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל.

34. גם בעניין זה לא עמדה התובעת בנטל השכנוע להוכיח כי הנתבעים ניצלו מצוקה שלה, לא גופנית, לא שיכלית ולא של חוסר ניסיון קיצוני. ההיפך הוא הנכון, התובעת לא היתה במצב של חולשה גופנית בעת כריתת ההסכמים עם הנתבעים, אין לה כל חולשה שכלית בהינתן כי זו עו"ד במקצועה ובעלת תארים אקדמיים, ואף לא של חוסר ניסיון קיצוני. הפסיקה קבעה כי הכוונה לחוסר ניסיון בסיסי הנובע ממגבלות אישיות, חברתיות או חינוכיות ולא לחוסר שיקול דעת עיסקי. חוסר הניסיון צריך להיות מובנה באדם, ולא מספיק שהאדם קל דעת ונמנהר בהתקשרותו או שנכנס לתחום שאין הוא עוסק בו. בעניין זה, אין זה רלוונטי מהו ניסיונה של התובעת כעו"ד, שהרי ברור כי המדובר באשה אינטליגנטית ורציונלית שיודעת להילחם היטב על זכויותיה ואף עשתה ניסיונות לא מעטים לשיפור תנאי החוזים עם הנתבעים, וכפי טענתה היא, התלוו לו הסכמות בעל פה ואף שינויים ושיפורים בדמות ההסכם השלישי שבא כתוספת להסכם השני. וברי כי אין הדבר מעיד על

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

חוסר ניסיון קיצוני כי אם בדיוק להיפך. יתר על כן, עדותה כי נשבתה בקסמיו של הנתבע 2 מעידה כי לא חתמה היא על ההסכמים עמו מתוך זה שנעשקה על ידיו או כי ניצל מצוקה שלה אלא לפי בחירה חופשית שלה לבחירת עו"ד הנוח לה ולצרכיה, כמו גם ניהול מו"מ ממושך ביחס לתנאי כל אחד מההסכמים עליהם חתמה עם הנתבעים.

35. לא זו בלבד, אלא שאף התנאי הנדרש לתנאי חוזה גרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל, אינו מתקיים בנסיבות המקרה שלפנינו. עיון בכל אחד מההסכמים שחתמה התובעת עם הנתבעים מגלה כי אין המדובר כלל בתנאים גרועים לתובעת אלא סבירים ומקובלים בנסיבות העניין. בהסכמים תנאים מקובלים לקביעת שיעור שכר הטרחה של הנתבעים בגין הייצוג הניתן בתיק הגירושי של התובעת ואף תנאים הקובעים שכר טרחה מדורג בהתאם לשלבים שנקבעו בין הצדדים. ההסכם השלישי אף מעניק לתובעת הפחתה של 100,000 ₪ בהתאם לתנאים הקבועים בו והופך את שכר הטרחה למדורג המותנה בהצלחה ובאחוזים מסך הרכוש שיתקבל לידי התובעת. לאור כל האמור לעיל, אין אף מקום לקבל את טענת התובעת לעושה.

מועד הביטול

36. מכל האמור לעיל יוצא, כי כלל טענות התובעת לפגמים ברצון בכריתת הסכמי שכר הטרחה שנערכו אל מול הנתבעים, דינם להידחות. אלא שמעבר לבחינת יסודות ההטעיה, הכפיה והעושה, חוזה שנפל פגם בכריתתו אינו בטל מאליה אלא רק ניתן לביטול, ולפיכך גם ניתן לקיום על פי ברירת הצד הנפגע. הפעלת ברירת הקיום נלמדת באחת מן הדרכים הבאות: הצהרת הנפגע או מהעובדה שלא ביטל את החוזה במסגרת הזמן המוקצב לכך בחוק או על ידי ביצוע חוזי.

37. מחד גיסא, לא הצהירה התובעת על בחירה בברירת הקיום של החוזה, אולם, מאידך גיסא, המשיכה בביצוע החוזה הרבה מעבר למועד שבו נחתם ההסכם השלישי ביום 19.1.15 ועד ליום שבו חתמה על ההסכם עם בעלה ביום 24.3.15 ולהגשתו לאישור בית המשפט לענייני משפחה ביום 6.4.15. ומכאן, שניתן ללמוד כי זו בחרה בברירת הקיום בעצם ביצוע החוזה הרבה מעבר למועד שבו נחתמו החוזים עם הנתבעים. ללמדך, שגם אם ניתן היה לקבוע כי נפל פגם בכריתת החוזה הרי שהוא התרפא עם המשך הביצוע החוזי.

38. אלא שבכך אין סגי. סעיף 20 לחוק החוזים קובע כי: **"ביטול החוזה יהיה בהודעת המתקשר לצד השני תוך זמן סביר לאחר שנודע לו על עילת הביטול, ובמקרה של כפיה – תוך זמן סביר לאחר שנודע לו שפסקה הכפיה"**. נראה כי במקרה שלפנינו חלף זמן מעבר לסביר מרגע שנודע לתובעת על הפגמים בכריתת החוזים כטענתה ועד שהעלתה היא אותם במסגרת ההתנגדויות

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

לביצוע השטרות שחולל על ידה רק לאחר שהגיעה להסכם עם בעלה ללא ידוע הנתבעים על כך, ובמסגרת כתב תביעתה במהלך מאי 2016 - זמן שהוא מעל לשנה מאז שהחליטה על חילול השיקים שמסרה לנתבעים. מכאן, שבאין הודעת ביטול תוך זמן סביר מאז שנודע לה על עילת הביטול, המעידה על רצונה של התובעת להתנער מן החוזה, אזי אין ביטול והחוזה ממשיך להתקיים. בנסיבות שלפנינו, נראה כי התובעת רצתה בחוזה והמשיכה לקיימו כל עוד שלא נחתם הסכם עם בעלה, ומרגע זה ואילך בחרה שלא להמשיך ולקיים את ההסכם עם הנתבעים ואז העלתה טענות מן היקב ומן הגורן ביחס לאופן כריתת החוזים עם הנתבעים כשבעצם ניכר כי אלו נחתמו לאחר מו"מ לגיטימי בין הצדדים על תנאי הייצוג ותשלום שכר הטרחה וסכומו כנהוג וכמקובל במקרים רבים מעין אלו.

הפרת החוזה ורשלנות מקצועית של עורכי דין

39. בית המשפט העליון קבע כי הבסיס העיקרי לחבותו של עורך הדין כלפי לקוחו הוא בסיס חוזי:

"הבנה והתנאה מכללא בכל הסכם כזה הן, כי לעורך הדין המקבל על עצמו את ייצוג הלקוח יש המידה הנדרשת של ידע, מאומנות ומיומנות הנדרשים במקצוע עריכת הדין, וכי מתחייב הוא להפעיל כישורים אלה לטובת עניינו של הלקוח. התרשלנות בייצוג עניינו של הלקוח או בהפעלת מידה סבירה של מיומנות ומאומנות, הגורמת נזק ללקוח, ועל אחת כמה וכמה התנהגות שיש בה הפרת אמונים ואי יושר כלפי הלקוח עשויות לשמש עילה לתביעה בגין הפרת חוזה או בשל הפרת חובותיו כלפי לקוח" (ע"א 37/86 לוי נ' שרמן, פ"ד מד(4) 446).

40. יחד עם זאת, בהליכים משפטיים שנדונו בין עורך הדין לבין הלקוח נבחנה המחלוקת תמיד באספקלריה של דיני הנזיקין, דהיינו, על סמך קיומה או היעדרה של עוולת הרשלנות. סעיף 35 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] קובע:

"עשה אדם מעשה שאדם סביר ונבון לא היה עושה באותן נסיבות, או לא עשה מעשה שאדם סביר ונבון היה עושה באותן נסיבות, או שבמשלח יד פלוני לא השתמש במיומנות, או לא נקט מידת זהירות, שאדם סביר ונבון וכשיר לפעול באותו משלח יד היה משתמש או נוקט באותן נסיבות – הרי זו התרשלנות; ואם התרשל כאמור ביחס לאדם אחר, שלגביו יש לו באותן נסיבות חובה שלא לנהוג כפי שנהג, הרי זו רשלנות, והגורם ברשלנותו נזק לזולתו עושה עוולה."

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

לצורך הוכחת רשלנותו של עורך הדין על התובע להוכיח שלושה רכיבים: 1. קיום חובה כלפי התובע להשתמש בכושר סביר. 2. הפרתה של חובה זו. 3. נזק לתובע שנגרם כתוצאה מההפרה. אולם, השאלה העיקרית שנדונה בהקשר זה אינה אם קיימת חובת זהירות המוטלת על עורך הדין כלפי הלקוח, אלא מה היקפה ומידתה של חובה זו. קיומה של חובת זהירות כאמור נתפשת כמובנת מאליה והיא מן המפורסמות שאינן צריכות ראיה. התנאי השני, בוחן האם הופרה חובת הזהירות המוטלת על עורך הדין בסטיית המזיק הקונקרטי מרמת הזהירות וההתנהגות של האדם הסביר. התנאי השלישי בוחן קיומו של קשר סיבתי בין הפרת חבות הזהירות לבין הנזק שנגרם, ככל שנגרם.

41. סבירותם של אמצעי הזהירות למניעת הנזק נקבעת על פי אמות מידה אובייקטיביות ושיקולים משפטיים, עם זאת, אין המדובר בדרישה לנקיטת כל האמצעים האפשריים אלא אך את אותם האמצעים הסבירים המתאימים למניעת הסיכון והנזק. נהוג לומר כי טעות שבשיקול דעת גרידא איננה בבחינת רשלנות ואינה גוררת חיוב בפיצויים. גם עורך דין סביר ונבון ומלומד יכול ויטעה בשיקול דעתו. החובה אינה שלא לטעות בשיקול הדעת אלא לשקול דעתו כמיטב יכולתו וידיעתו (ראו: ע"א 735/75 רויטמן נ' אדרת, פ"ד (3) 75). בחירה מוטעית בין אפשרויות סבירות או אפשרויות לפי רמה מקצועית סבירה לא תיחשב רשלנות, כאשר זו תבחן במועד קבלת ההחלטה ולא בחוכמה בדיעבד.

42. לטענת התובעת הפרו הנתבעים את ההסכמים שחתמה עמם. בסיכומיה טענה כי במסגרת ההסכם הראשון לא הגיש הוא בקשה למתן צו איסור דיספוזיציה וכן סרב לנהל מו"מ מחוץ לכותלי בית המשפט והפר התחייבות להגיש תביעות בנושאי מזונות ומשמורת, וכי כל שפעל הנתבע 2 היה בהגשת בקשה לאקונית ליישוב סכסוך, אשר נערכה על ידה, ובנוסף הגשת בקשה לעיקול זמני. ואולם, במסגרת תצהיר עדותה הראשית טענה היא, כי הנתבע אך הפר את התחייבותו בכך שסרב לניהול מו"מ בלבד, וכי זה הגיש בקשה ליישוב סכסוך ובקשה לאיסור דיספוזיציה. לא ברור אם כך מהי גרסתה הסופית, אם כי ברור כי הטענה העיקרית עליה חזרה שוב ושוב היתה כי הפרת ההסכם הראשון היתה בעצם סירוב הנתבע 2 לנהל מו"מ עם בעלה.

43. ההסכם הראשון שבין הצדדים נחתם ביום 1.6.14 וכלל ייצוג בתביעה ליישוב סכסוך ולניהול מו"מ, כעולה מהעתק ההסכם המצורף כנספח א' לתצהירי הנתבעים. הנתבעים העידו בתצהירם כי במקביל להליך יישוב הסכסוך ניהלה התובעת מו"מ עם בעלה על מנת להגיע עמו להסכם בנוגע לחלוקת הרכוש ומפעם לפעם הביאה לידיעתם הסכמים מגוחכים אליהם הגיעה עם בעלה, שבכולם ניכר היה כי הוא אינו מתכוון לקיימם וכי אינם אכיפים. כן צוין כי מטרת בעלה היתה להחליש את עמדתה המשפטית ולנשלה ממרבית הרכוש הנסתר של החברות שבעלותו ו/או

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

בשליטתו ומעשרות מיליוני השקלים שהוברחו לחו"ל. לטענתם, התובעת התלוננה רבות בפני הנתבע 2 כי חתמה עם בעלה על ההסכמים כתוצאה מכך שבעלה היה מכריח אותה לחתום עליהם באיומים ומבטיח לה הבטחות וחוזר בו מהן, כפי שאף טענה במסגרת מסמך תגובה שביקשה להגיש לבית המשפט לענייני משפחה בתיק תמ"ש 37542-09-14, שהוגש במסגרת תצהירי התובעת והוצג כנספח ט' לתצהירי הנתבעים. בחקירתה הנגדית ביקשה להכחיש הגשת מסמך זה לבית המשפט בעוד שלא זה היה העניין אלא אם היתה היא זאת שרשמה את המסמך והעבירה אותו להתייחסות הנתבעים. ואכן, במסגרת תצהירה ניכר כי הנתבע 2 השיב לה והעיר לה הערות על תגובה זו בטרם הגשתה לבית המשפט, ולפיכך לא נותר ספק כי אלו היו טענותיה כלפי בעלה וההסכמים שחתמה עמו. הנתבע 2 מציין עוד כי הבהיר לתובעת כי רק תביעה רכושית תוכל לייצר לחץ על הבעל להגיע להסכם שיהיה אכיף. לטענתו, התובעת הבינה כי בעלה מנהל טקטיקה שנועדה למשוך זמן ולשבור אותה אולם למרות זאת היתה חוזרת ומנסחת איתו הסכם חדש ובעייתי. לאחר כישלון הליך יישוב הסכסוך, כפי שהודיעה יחידת הסיוע שליד בית המשפט ביום 3.8.14, כתבה לו התובעת מסרונים המצדיקים את גישתו וביקשה כי יחל לעבוד על הגשת תביעה רכושית כנגד בעלה. כתוצאה מכך נחתם ביום 13.8.14 בין הנתבעים לתובעת הסכם שכר טרחה לייצוג בתביעה הרכושית.

44. בחקירתו הנגדית אף העיד הנתבע 2 כי ניסה לדבר והתכתב עם עוה"ד של בעלה של התובעת ואולם הבין שאין עם מי לדבר. כן הבהיר כי ניתן להגיע לתוצאה טובה יותר במו"מ ככל שיש יותר מנופים. יחד עם זאת, מכל האמור לעיל עולה כי התובעת בחרה להמשיך ולחתום עם הנתבעים על הסכם להמשך ייצוגה אל מול בעלה ולא העלתה כל טענה כי הנתבעים הפרו את ההסכם הראשון עמה, ומכאן, שלא מצאתי כל מקום לקבל את טענתה כי המו"מ שניהלה בעצמה עם בעלה היה הפרה של ההסכם הראשון שחתמה עם הנתבעים, שהרי אילו היה כן לא היה מקום להמשיך בייצוג ובוודאי שהיה מקום לבקש השבה של שכר הטרחה ששולם בגין התביעה ליישוב סכסוך. טענות מאוחרות אלו של התובעת שעלו רק לאחר מספר חודשים מאז החתימה על ההסכם השלישי, מעידות על חוסר מהימנותן וכי אין בהן כל ממש.

45. באשר להסכם השני והשלישי טענה התובעת במסגרת סיכומיה כי הנתבעים לא הגישו תביעת רכוש מטעמה, לא ניהלו ניהול כולל של כל תיק הגירושין בעניינה, לא ניהלו מו"מ לקראת הסכם ולא ערכו הסכם כלשהו בינה לבין בעלה ולא עמדו בהתחייבויותיהם כלפיה. במסגרת תצהיר עדותה הראשית טענה כי באשר להסכם השני, לאחר החתמתה בעורמה על ההסכם, הגיש הנתבע תביעת רכוש בלבד שהיתה לא מפורטת דיה, נמנע מכל ניסיון למו"מ, הגיע לדיון קדם אחד בלבד, לא הגיש תביעת מזונות, טעה ברישום עיקולים ולא רשם מגרש אחד ונמנע מלרשום עיקולים. ואילו באשר להסכם השלישי טענה היא, כי זה כלל לא נכנס לתוקף לאור אי סיום שלב קדם המשפט.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

46. במסגרת ההסכם השני שנחתם ביום 13.8.14 סומן סעיף ג' 6 להסכם מסוג של תיק גירושין מורכב (עסקים מיוחדים), במסגרתו קיימות שתי אפשרויות לייצוג של הנתבעים את התובעת. האחת, ניהול כולל של התיק (ביצוע כל הפעולות שתידרשנה עד לסיומו בפשרה ו/או בפסק דין בכל הערכאות), כולל ערעורים, כפי שהוסף בכתב יד מעל לסעיף, וכל זאת בתמורה לסך של 469,000 ₪ + מע"מ. האפשרות השניה היא של הגשת תביעות ו/או ניהול מו"מ והופעה בקדם משפט (ללא ישיבת הוכחות, לא מוגבל בזמן), וזאת בתמורה לסך של 369,000 ₪ + מע"מ.

47. בסעיף ג' 8 להסכם הוספה תוספת בכתב יד של תנאים מיוחדים להתחייבות זו, אשר קבעה כי: "תמורת תביעת רכוש + הופעה בקדם 99,000 בתוספת מע"מ. כולל גם מו"מ להסכם + הסכם אם יושג לאחר הגשת התביעה". בסעיף ה' להסכם נקבע כי שכר הטרחה המוסכם לשלב הנוכחי הוא 99,000 ₪ במזומן בתוספת מע"מ, דהיינו 116,820 ₪ בשלושה שיקים שווים.

48. לטענת התובעת, ההסכם השני שהוצג אינו ההסכם המקורי שכן חתמה היא על הסכם ללא שצויר עיגול סביב סעיף ג' 6 להסכם, שהרי לא הסכימה לייצוג כולל. בחקירתה הנגדית שבה וטענה כי רק אם תראה את ההסכם המקורי תדע לומר אם זהו הכתב שלה ובהמשך השיבה כי היתה היא זו שסימנה בעיגול את סעיף 6 אבל על מסמך אחר לטענתה. כמו כן, כשהבחינה בסימון הייתה היא בשוק אולם לא רצתה לריב עם הנתבע (עמ' 14 לפרוטוקול, שורות 17-30). נראה כי גרסתה של התובעת אינה מהימנה כלל וכלל וכי מחד גיסא טוענת כי סעיף ג' 6 לא סומן על ידה ומאידך גיסא כי סימנה זאת בעצמה לאחר ששאלה את הנתבע בעניין באחת ההזדמנויות האחרות. אין ספק, כי הסכמת הצדדים היתה כפי שנרשמה בהסכם השני שצורף לתיק כראיה, ואילו התובעת לא הוכיחה טענה לשינוי כלשהו שנערך בהסכם זה. כמו כן מוסכם על הצדדים, כי בשלב הראשון היה על הנתבעים להגיש תביעה רכושית ולהופיע בקדם המשפט ולרבות מו"מ להסכם והסכם אם יושג לאחר הגשת התביעה. בגין כך שילמה התובעת את שכר הטרחה המוסכם בשלושה שיקים שווים שאחד מהם נפרע ואילו השניים האחרים חוללו על ידה. אין מחלוקת, כי הנתבעים הגישו ביום 15.9.14 תביעה לשמירת זכויות ופירוק שיתוף בשם התובעת – היא התביעה הרכושית שהתחייבו לה בהסכם השני. לטענת הנתבע 2 בחקירתו הנגדית, הכוונה בסעיף ג' 8 להסכם היתה שאם לאחר הגשת התביעה הרכושית יושג הסכם עם הבעל אזי תשלם היא שכ"ט בסך של 99,000 ₪ בצירוף מע"מ. כן הסביר, כי היו כל מיני הסכמים של התובעת עם בעלה שהיו לרעתה ושעליהם הצהירה כי נעשו תחת איום של בעלה וכי היא הבינה שבעלה אינו מתכוון לקיים את ההסכמים ושאינו לזה שום סיכוי, כפי שהבהירו לה הנתבעים.

49. אלא שביום 18.9.14 הגיש הבעל תביעה לסעד הצהרתי כנגד התובעת באשר לתוקפו של הסכם הממון שנחתם ביניהם לפני נישואיהם. לטענת הנתבע 2, ביקשה התובעת כי הנתבעים ייצגו

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

אותה בתביעה זו של בעלה, שהרי ייצוג זה לא נכלל במסגרת שלב הביניים של הסכם שכר הטרחה הקבוע בסעיף ג'8. בחקירתו הנגדית הבהיר הנתבע 2, כי במועד זה נגמר השלב הראשון של תשלום שכ"ט עד לסך של 99,000 ₪ ואילו רצתה התובעת יכולה היתה להפסיק את הייצוג בשלב זה. אין ספק כי מרגע שהנתבעים עמדו בהתחייבותם והגישו תביעה רכושית כנגד הבעל, ולא הושג הסכם עמו, כפי שאף הצהירה התובעת, בין השאר מכיוון שזה הגיש תביעה נגדית, כי אז היה על התובעת להחליט באם תיוצג היא בתביעה זו על ידי הנתבעים ותעבור לשלב הבא של הייצוג כפי המופיע בסעיף ג'6 להסכם אם לאו. ביום 29.9.14 הגישו הם בשם התובעת בקשה לצווי עיקול על רכושו של הבעל. הדיון בבקשה נערך ביום 26.11.14 ובמסגרתו הושגו מספר הישגים לטובת התובעת, ובהם קביעה כי הסכם הממון בוטל כדין, הטלת עיקולים על כל הרכוש, הודאת הבעל על העברת כספים לחברות קש והברחת כספים לחברה בסינגפור. לאחר הדיון העבירו הנתבעים לתובעת את הטיפול ברישום העיקולים בכדי לחסוך לה בעלויות, ולאור טענתה כי הינה בעלת ניסיון בנושא מעבודתה כעו"ד. יום לאחר מכן, ב- 27.11.14, העבירה התובעת לנתבעים סך של \$ 7400 שהם סך של 28,536 ₪ על חשבון המעבר לשלב השני של הסכם שכר הטרחה. כן הבטיחה להם להעביר את יתרת הסכום עד לסך של 369,000 ₪ בתוספת מע"מ. טענת התובעת, כי סכום זה שולם בעבור הדיון בעיקולים לא הוכח על ידי התובעת ואין לו כל איזכור או ראיה בהסכמים או בכל ראיה אחרת. דווקא עדותו של הנתבע 2 בחקירתו הנגדית, כי סכום זה היה על חשבון הסכם שכ"ט הכולל וכי השיק הנוסף שנמסר על סך של 143,960 ₪ היה בדיוק ההפרש הנדרש, הינו הגיוני ומהימן יותר. יתר על כן, כפי שציין הנתבע 2 בתצהירו, התשלום שולם לאחר הדיון ולא לפניו, ועל כן, אינו תומך בטענת התובעת כי הנתבע איים עליה שאם לא תשלמו לא יופיע לדיון.

50. ביום 1.12.14 הוגש כתב הגנה לתביעת הבעל כנגד התובעת בצירוף בקשה למחיקת התביעה על הסף. לטענת הנתבע 2 ניסתה התובעת בתקופה זו להקטין את שכר הטרחה שסוכם במסגרת ההסכם השני והציעה לעבור ממודל של שכר טרחה גלובאלי לשכר טרחה שחלקו מותנה בהצלחה על פי אחוזים מהרכוש שתקבל. ביום 7.12.14 שלח הנתבע 2 לתובעת מייל ביחס להצעתה לשינוי הסכם שכר הטרחה והמעיד כי הדבר היה נתון לשיקול דעתה אם להמשיך בהתאם להסכם המקורי או לפנות לייצוג אחר. לאחר מכן רשמה לנתבעים בכתב ידה התחייבות לתשלום 359,000 ₪ + מע"מ שצורף כנספח ז' לתצהיר הנתבע 2. כשהדבר הוצג לה בחקירתה הנגדית טענה כי זו גרסה מומצאת וכי היה זה חצי בצחוק כדבריה. לאחר מו"מ ארוך הסכים הנתבע להכניס תנאים מיטיבים עם התובעת וביום 19.1.15 נחתמה התוספת להסכם שכר הטרחה השני. אין עוד ספק, כי התובעת והנתבעים ניהלו מו"מ ביחס להסכם השני בזמן שזה עבר משלב התביעה הרכושית לשלב הקבוע בסעיף ג' 6 שבהסכם, שאחרת לא היה מקום לכלול הנחה בשיעור של 100,000 ₪ בתוספת מע"מ אילו עדיין היה שכר הטרחה עומד על סך של 99,000 ₪, וברי כי זה היה על סך של 369,000 ₪. גם על עניין זה לא ידעה התובעת להשיב בחקירה הנגדית ורק ציינה כי הנתבע 2 הכריח אותה לחתום

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

וגם לרשום את השיק הנוסף, טענה שלא נמצא מאחוריה כל ממש כי אם ניסיון להביא לביטול ההסכם עליו חתמה מרצונה ולאחר שניהלה מו"מ עם הנתבע 2.

51. יתר על כן, אין ספק, כי התוספת להסכם איפשרה לתובעת להוסיף להסכם תמריץ במודל של הצלחה כך שבתום ההליכים המשפטיים יופחת שכר הטרחה ב- 100,000 ₪ בתוספת מע"מ ולנתבעים תוספת של 5% משווי הרכוש שתזכה בו מעבר לאלו הרשומים על שמה. מאידך נקבע בסעיף 4 לתוספת, כי אם תגיע היא להסדר עם בעלה שלא באמצעות הנתבעת 1 תהא הנתבעת 1 רשאית לבטל את ההסכם ושכר הטרחה ישולם לפי ההסכם המקורי מיום 13.8.14. עוד נקבע, כי כל התנאים האחרים בהסכם השני יוותרו על כנם וכי תנאי התשלום יהיו תשלום מידי בסך של 50,000 ₪ ושיק על סך של 93,960 ₪ שמועד פרעונו לעוד 6 חודשים. סכומים אלו אכן משלמים, כטענת הנתבעים, את התשלומים ששילמה התובעת עד לאותה עת לסכום של 369,000 ₪, כפי שנקבע בהסכם השני, ובוודאי שלא היתה התובעת נדרשת לתשלומי כבר במועד החתימה על התוספת להסכם אילולא היה נכנס ההסכם השני לתוקפו לפי האמור בסעיף ג', 6 ואף לא היתה מוסרת אותו לביטחון, כטענתה היא. גם טענתה כי מסרה את השיק לפי בקשתו של הנתבע וחתימה עליו ועל ההסכם מבלי לקרוא אותו אינה מהימנה כלל ומעוררת תהיה הגם שבכל מקרה אין טענה זו מאיינת את תוקפו של ההסכם. יתר על כן, טענתה כי ההסכם אמור להיכנס לתוקף משלב ההוכחות, אף הוא אינו תואם את האמור בסעיף ג' 6 להסכם השני, שהרי אין הוא כולל ישיבת הוכחות.

52. לטענת הנתבעים, לאחר חתימת ההסכם השלישי ומסירת השיק הנוסף על סך של 143,960 ₪, המשיכה התובעת להשתמש בשירותי הנתבעים ובין היתר בוצעו הפעולות הבאות: הגשת בקשה לצווי איסור דיספוזיציה ביום 28.1.15, הגשת בקשה למחיקת כתב ההגנה של הבעל ביום 29.1.15, ייצוג בקדם משפט ביום 2.2.15, הגשת תשובה לתגובה ביום 25.2.15, הגשת בקשה דחופה לחלוקה מיידית של חלק מההכנסות והרווחים המשותפים ביום 24.3.15. באותו יום ממש חתמה התובעת עם בעלה על הסכם לחלוקת רכוש וביום 6.4.15 הגישו את ההסכם לאישור בית המשפט לענייני משפחה וללא ידיעת הנתבעים. החל ממועד זה חדלה היא לשתף פעולה עם הנתבעים והעלתה טענות כנגד הנתבעים בניסיון להפחית משכר הטרחה המוסכם.

53. בהתאם לאמור לעיל, ולאור ממצאים אלו והראיות שהוצגו בפני עולה כי התובעת לא עמדה בנטל השכנוע להוכיח כי הנתבעים הפרו עמה את ההסכמים שחתמה היא אתם או כי התרשלו בביצוע תפקידם כעורכי דין המייצגים את התובעת בהליכים המשפטיים שנקטו הם בשמה ולטובת עניינה האישי בתיק הגירושין שנוהל כנגד בעלה. עדותה של התובעת בבית המשפט היתה לא מהימנה כלל ובעלת סתירות רבות, כאשר כל טיעוניה היו טיעונים שנטענו בעלמא ללא כל הוכחה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

מתאימה ושנסתרו מינייה וביה במהלך חקירתה הנגדית ומתוך הראיות שהציגו הנתבעים לתיק. נראה כי דווקא התובעת היא זו אשר הפרה את ההסכם עם הנתבעים עת חיללה את השיקים שמסרה להם בגין שכר טרחתם, וכל טענותיה כנגד הנתבעים הועלו רק לאחר שזו הגיעה להסכם עם בעלה, זמן רב לאחר חתימת ההסכם השלישי ובעת שהנתבעים ממשיכים לייצג בהליכים שונים. כל זאת, במטרה להימנע מלשלם להם את שכר טרחתם, הגם שהשלב הראשוני של ייצוג בתביעה הרכושית וניסיון הגעה להסכם לאחריה חלף לו ובגינו זכאים היו הנתבעים לתשלום בסך של 99,000 ₪ בתוספת מע"מ בשלושה תשלומים שווים, ושמתוכו נפרע תשלום אחד בלבד ואילו השניים האחרים חוללו על ידה שלא כדין. גם בהסכם השלישי לא עמדה היא וחיללה אף את השיק שמסרה לנתבעים בגינו ללא כל הצדקה.

54. התובעת כשלה מלהוכיח כי הנתבעים התרשלו בביצוע ההסכמים שחתמה עמהם ועל כך מעיד אף מועד העלאת הטענות כנגדם. יתר על כן, מלבד עדותה לא צירפה התובעת כל עדות או ראיה מסייעת אשר היה בה כדי לעמוד בנטל ההוכחה הנדרש במשפט אזרחי. התובעת אמנם צירפה תצהיר עדות ראשית של בעלה, אולם, משזה לא התייצב לחקירה נגדית נמחק התצהיר מן התיק. בהתאם לסעיף 54 לפקודת הראיות, לא מצאתי להסתפק בעדותה היחידה של התובעת. יוצא שבאין הפרה של ההסכמים ו/או התרשלות מטעם הנתבעים, הרי שאין גם קשר סיבתי בין ההתרשלות הנטענת לבין הנזק הנטען. ומכאן שדין תביעת התובעת להידחות.

קשר סיבתי לנזק והוכחת יסוד הנזק

55. אך אפילו ניתן היה לקבוע כי היתה התרשלות מטעם הנתבעים, עדיין לא ניתן לקבוע כי קיים קשר סיבתי בין ההתרשלות הנטענת לבין הנזק הנטען. הקשר הסיבתי נקבע בהתבסס על סיבתיות עובדתית וסיבתיות משפטית בין הפרת חובת הזהירות לבין הנזק. סיבתיות עובדתית נקבעת על פי מבחן האלמלא, כלומר אם הפרת חובת הזהירות מהווה גורם שבלעדיו לא היה מתרחש הנזק. סיבתיות זו מוסקת על בסיס ההנחה שהסיכוי שהנזק היה נמנע אלמלא ההפרה ואילו היו ננקטים אמצעי מניעה סבירים, גדול מהסיכוי שהנזק היה מתרחש בלאו הכי גם אלמלא ההפרה. במקרה שלפנינו, כל נזקיה של התובעת מתבססים על ההשוואה שערכה היא בין הסכם הגירושין מחודש אוגוסט 2014 לבין ההסכם שאושר בבית המשפט למשפחה בשנת 2015. לטענתה, אילו לא הוטענה על ידי הנתבעים ביחס להסכם הראשון, אזי מצבה הנוכחי היה טוב יותר מאשר ביחס להסכם המאוחר. אלא שמלבד הקביעה כי לא היתה הטעיה מצד הנתבעים וכי הטעות שבאי חתימה על ההסכם מחודש אוגוסט 2014 הינה לכל היותר טעות שבשיקול דעת שאיננה בבחינת התרשלות, השוואה זו בדיעבד בין שני ההסכמים הינה בבחינת חוכמה שבדיעבד, ואינה יותר מאשר טעות בכדאיות העסקה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

56. יתר על כן, כפי שהעיד הנתבע 2 ואף בהתאם לעדות התובעת בעצמה, חתמה היא עם בעלה על הסכמים חדשות לבקרים שבהם לא עמד בעלה ולא התכוון לקיימם, בדיוק כפי שזו העידה כי אינו מקיים את ההסכם הנוכחי שאושר בבית המשפט לענייני משפחה. כך שאין לומר כי הסיכוי שהנזק הנטען לא היה נגרם אלמלא ההפרה גדול יותר מהסיכוי שזה היה נגרם בלאו הכי. הראיות שבתיק מצביעות כי טענותיה כלפי בעלה להסכמים בכפיה ובאיומים ולהפרתם, היו מובילים לנזקים הנטענים כפי שנגרמים לה כעת לאור אי עמידתו בקיום ההסכם המאושר. על כן, מה לה כי תלין כנגד הנתבעים, ונראה כי אלו אף העריכו נכון ולא טעו בשיקול דעתם כשהמליצו לה שלא להגיע להסכם בשלב מוקדם וללא מיצוי ההליכים המשפטיים. יתר על כן, נראה כי דווקא ההישגים שהושגו לה על ידי הנתבעים בחשיפת רכוש וכספים רבים הועילו ושיפרו את מצבה ולא להיפך. מלבד זאת, שני ההסכמים נערכו על ידה אל מול בעלה וללא התערבות הנתבעים, ואת ההסכם האחרון אף ערכה ואישרה מבלי ידיעתם של הנתבעים וללא שנועצה בהם. על כן, כל אחריות בעניין זה מוטלת לפתחה שלה.

57. הסיבתיות המשפטית בוחנת את הזיקה בין הפרת חובת הזהירות לבין גרימת הנזק משיקולים משפטיים. זו נקבעת על פי שלושה מבחנים אפשריים: מבחן הצפיות, מבחן הסיכון ומבחן השכל הישר. מבחן הצפיות עניינו צפיותו של המזיק כאדם סביר כי התרשלותו שלו תביא לנזקו של הניזוק. אין ספק כי אדם סביר אינו יכול לצפות כי התרשלות באי חתימת ההסכם הראשון תוביל לנזק הנטען שנגרם לתובעת כתוצאה מההסכם המאוחר עליו חתמה התובעת בעצמה וללא ידיעת הנתבעים. ודי בכך כדי לדחות את אפשרות קיומו של הקשר הסיבתי שבין ההתרשלות הנטענת לנזק הנטען.

58. יתר על כן, במסגרת הוכחת יסוד הנזק בעוולת הרשלנות, הכלל הוא כי על התובע להוכיח, בשלב הראשון, את היקפו ומידתו של הנזק שנגרם לו (תיחום הנזק), ובשלב השני, את שיעור הפיצויים לו הוא זכאי בגין הנזק שנגרם לו (כמות הנזק). כלל זה חל גם בתביעת פיצויים בגין הפרת חוזה (ראו: ע"א 153/04 רובינוביץ נ' רוזנבוים, פורסם בנבו).

59. באשר להיקף ומידת הנזק הגישה התובעת טבלת השוואה בין סעיפים בהסכם הראשון להסכם שאושר, אלא שכל זאת מבלי לצרף לבית המשפט את ההסכמים עליהם נשענות טענות התובעת. במצב דברים זה לא ניתן לאתר את הנזקים הנטענים ולאמתם או להעריכם. כך גם באשר לכימות הנזק, אשר במסגרתה יש לתרגם את הנזק לסכומי כסף שיש בהם לפצות את הניזוק, אם באמצעות שומה ואם באמצעות ראיות מתאימות אשר אותם לא הציגה התובעת. מכאן, שגם באשר להוכחת יסוד הנזק לא עמדה התובעת בנטל הוכחתו, כמוטל עליה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

סיכום ומסקנות

60. בסיכום בחינת התיק המאוחד על שלושת תיקיו, מצאתי כי לא נפלו פגמים ברצון בעת כריתת הסכמי שכר הטרחה שבין התובעת לנתבעים, ואף לא הופרו הסכמים אלו על ידי הנתבעים ואלו לא התרשלו בביצועם. יתר על כן, לא הוכח קשר סיבתי בין טענות התובעת לבין הנזק ואף הנזק הנטען על ידה כשלעצמו לא הוכח כדבעי.

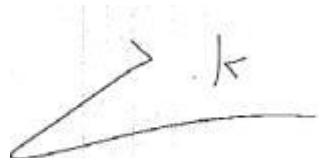
61. לאור האמור לעיל, נמצא כי התובעת לא עמדה בהוכחת תביעתה כנגד הנתבעים בהתאם למאזן ההסתברויות הנדרש במשפט אזרחי, ובהתאם לכך, אין מתקבלת הגנתה כנגד התביעות השטריות שהגישה הנתבעת 1 מכוח השיקים שנמסרו לפרעון וחוללו על ידי התובעת שלא כדין. במצב דברים זה מצאתי לקבוע כי התובעת חבה לנתבעת 1 בהתאם להסכמי שכר הטרחה סך של 369,000 ₪ בצירוף מע"מ, ובניכוי התשלומים ששולמו עד כה, לרבות בגין ההסכם הראשון לישוב הסכסוך.

62. מכל הטעמים שלעיל, מצאתי לדחות את התביעה שהגישה התובעת כנגד הנתבעים בת"א 10147-05-16 ולקבל את התביעות השטריות שהגישה הנתבעת 1 כנגד התובעת בשני התיקים: תא"מ 44670-10-15 ו- ת"ט 37096-12-15.

63. לפיכך, הנני מחייב את התובעת לשלם לנתבעת 1 את סכומי השטרות שנתבעו במסגרת תיקים אלו ובסך כולל של 221,840 ₪, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום פירעונו של כל שטר ושטר ועד למועד התשלום בפועל. כמו כן, תישא התובעת בתשלום אגרות בית משפט כפי ששילמו הנתבעים ביחס לשני התיקים בתביעות השטריות, וכן בשכ"ט עו"ד בסך של 50,000 ₪.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 ימים.

ניתן היום, כ' תמוז תש"פ, 12 יולי 2020, בהעדר הצדדים.

אריה ביטון, שופט

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10147-05-16 ליברמן נ' עזריאלנט בע"מ ואח'
ת"ט 37096-12-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן
תא"מ 44670-10-15 חברת עורכי דין עזריאלנט לישראל נ' ליברמן

